

Vägverkets föreskrifter om grundläggande kompetens och fortbildning för förare som utför gods- eller persontransporter;

Utkom från trycket
den 7 mars 2008

beslutade den 25 februari 2008.

Vägverket föreskriver med stöd av 8 kap. 1 § förordningen (2007:1470) om yrkesförarkompetens följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter gäller utbildning för grundläggande kompetens och fortbildning för förare som utför gods- eller persontransporter enligt 4 och 5 kap. lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens.

2 § I dessa föreskrifter avses med

1. *känna till*: den sökande ska ha kännedom om ämnesområdet,
2. *kunna*: den sökande ska kunna beskriva, bedöma eller säkerställa en lämplig åtgärd,
3. *kunna tillämpa*: den sökande ska både teoretiskt och praktiskt kunna använda sin kunskap.

3 § Utbildningen i de ämnen som anges i bilagan till förordningen (2007:1470) om yrkesförarkompetens, ska omfatta det som anges nedan i 2—4 kap.

4 § Fortbildningen ska avse uppdatering av de viktigaste kunskaperna för yrkets utövande. Tyngdpunkten ska läggas på trafiksäkerhet och förarens säkerhet samt rationell bränsleförbrukning.

2 kap. Avancerad träning i rationell körning med beaktande av säkerhetsbestämmelserna

Gemensamt för gods- och persontransporter

Kraftöverföringens egenskaper för optimal användning av dessa.

1 § Den sökande ska *känna till*

- kurvorna över motorns vridmoment,
- samband mellan effekten och bränsleförbrukningen,
- om optimal användning av motorns varvtal,
- diagram över växellådans utväxling.

Bromsar och hjälpbromsars tekniska egenskaper och funktion – behärskning av fordonet, minskning av slitaget och förebyggande av störningar

2 § Den sökande ska *känna till*

- bromsarnas och andra hjälpbromssystemens egenskaper och begränsningar,
- metoder för att bibehålla fart, sakta ner och bromsa i nedförsbacke.

Den sökande ska *kunna tillämpa*

- kombinerad användning av bromsar och andra hjälpbromssystem,
- om optimalt utnyttjande av förhållandet fartminskning - växellåda,
- användning av fordonets tröghet,
- lämplig åtgärd om fel uppstår.

Optimera bränsleförbrukningen.

3 § Den sökande ska *känna till*

- däckens inverkan på miljö och bränsleförbrukning.

Den sökande ska *kunna*

- optimera bränsleförbrukningen genom att tillämpa de kunskaper som anges i 1—2 §§.

Godstransporter

Lastning och lossning och samtidigt uppfyllande av säkerhetskraven och ett rätt utnyttjande av fordonet

4 § Den sökande ska *känna till*

- hjälpmedel för lastning och lossning.

Den sökande ska *kunna*

- grundläggande lastsäkringsmetoder,
- bedöma hur last påverkar när fordon är i rörelse,
- bedöma effekter av överskridande av tillåtet axeltryck,
- beskriva faktorer som påverkar fordonsstabilitet,
- beskriva olika förpackningsmaterial, lastpallar och lastbärare.

Den sökande ska *kunna tillämpa*

- hur växellådan bäst utnyttjas i förhållande till fordonets last och vägförhållanden,
- fordonets eller fordonstågets tillåtna lastvikt,
- beräkning av den totala lastvolymen,
- fördelning av lasten,
- metoder för lastsäkring samt kontroll av dess utrustning.

Persontransporter

Säkerställande av passagerarnas trygghet, säkerhet och bekvämlighet

5 § Den sökande ska *kunna tillämpa*

- anpassning av fordonets rörelser i längd- och sidoriktning,
- anpassning till annan trafik,
- lämplig placering på körbanan,
- mjukhet vid inbromsning,
- behärskning av överhänget,
- användning av den infrastruktur som används vid persontransporter,
- kommunikation och servicegivning till passagerarna,
- hantering av intressekonflikter mellan ett tryggt körsätt och andra uppgifter som förare,
- särskild hänsyn vid transport av passagerare med särskilda behov.

På- och avstigning samt lastning och lossning av gods och samtidigt uppfyllande av säkerhetskraven och ett rätt utnyttjande av fordonet

6 § Den sökande ska *kunna*

- beskriva faktorer som påverkar fordonsstabilitet,
- bedöma olika last som påverkar när fordon är i rörelse,
- effekter av överskridande av tillåtet axeltryck,
- grundläggande lastsäkringsmetoder.

Den sökande ska *kunna tillämpa*

- hur växellådan bäst utnyttjas i förhållande till fordonets last och vägförhållanden,
- fordonets eller fordonstågets tillåtna lastvikt,
- fördelning av last och passagerare.

3 kap. Tillämpning av bestämmelser

Gemensamt för gods- och persontransporter

Förhållanden och bestämmelser inom vägtransportsektorn som reglerar konkurrens, trafiksäkerhet, arbetsförhållanden och kompetenskrav

1 § Den sökande ska *känna till*

- nationella lagar, förordningar och arbetsmarknadens parter gemensamma överenskommelser om maximala arbetstider inom transportsektorn,
- påföljder vid felaktig användning eller manipulering av färdskrivaren,
- rättigheter och skyldigheter för förare i fråga om grundläggande kompetens och fortbildning enligt lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens.

Den sökande ska *kunna tillämpa*

- rådets förordningar (EG) nr 561/2006 och (EEG) 3821/85 samt AETR-reglerna,

Godstransporter

Bestämmelserna för godstransporter

2 § Den sökande ska *känna till*

- regler för att bedriva yrkesmässig trafik,
- rättigheter och skyldigheter enligt lagen (1974:610) om inrikes vägtransport,
- leveransbestämmelser enligt gällande branschavtal för godstransporter,
- rättigheter och skyldigheter enligt konventionen om fraktavtal vid internationell godsbefordran på väg (CMR),
- tillstånd och dokument i samband med gränsöverskridande transporter,
- transportförmedlares roll,
- de särskilda dokument som medföljer gods,
- för vilka transporter och fordon ADR-intyg krävs,
- innebörden av begreppen värdeberäknad mängd och begränsad mängd,
- innehållet i de nationella och gemensamma EG-reglerna om mått och viktbestämmelser för fordon.

Persontransporter

Bestämmelserna för persontransporter

3 § Den sökande ska *känna till*

- regler för att bedriva yrkesmässig trafik
- regler vid skolskjutsning och transport av passagerare med särskilda behov,

- krav på säkerhetsutrustning i bussen,
- regler om bilbälten i buss,
- regler vid lastning av fordonet med passagerare och gods,
- reglerna om beställningstrafik och linjetrafik, både nationellt och internationellt,
- tillstånd och dokument i samband med gränsöverskridande transporter,
- för vilka transporter och fordon ADR-intyg krävs,
- innebörden av begreppen värdeberäknad mängd och begränsad mängd,
- innehållet i de nationella och gemensamma EG-reglerna om mått och viktbestämmelser för fordon.

4 kap. Hälsa, vägtrafiksäkerhet och miljöäkerhet, service, logistik

Gemensamt för gods- och persontransporter

Riskerna i trafiken och olyckor

1 § Den sökande ska *känna till*

- olika typer av arbetsrelaterade olyckor inom transportsektorn, i- och utanför fordonet,
- statistik över trafikolyckor och lastbilars respektive bussars olycksfrekvens,
- om personskador, materiella skador samt ekonomiska konsekvenser av dessa.

Förebyggande av gods- och människosmuggling

2 § Den sökande ska *känna till*

- innehåll i allmän information från myndigheter,
- ansvar och påföljder för föraren,
- om transportföretagens ansvar.

Den sökande ska *kunna tillämpa*

- förebyggande åtgärder,
- checklista för kontroll av fordon och last.

Förebyggande av fysiska risker

3 § Den sökande ska *känna till*

- vikten av god fysisk kondition,
- förebyggande övningar,
- om personlig säkerhet i arbetet.

Den sökande ska *kunna tillämpa*

- rätt ergonomi och undvika riskfyllda rörelser och arbetsställningar.

Vikten av god fysisk och psykisk förmåga

4 § Den sökande ska *känna till*

- vikten av- och principer för en hälsosam och balanserad kost,
- risker och effekter av alkohol, droger, läkemedel eller andra ämnen som kan påverka beteendet,
- symptom på-, orsaker till- och effekter av trötthet och stress,
- den grundläggande arbets- och vilocykelns betydelse.

Bedömning av olycks- och nödsituationer

5 § Den sökande ska *känna till*

- om agerande i olycks- och nödsituationer,
- hur man hindrar att situationen förvärras,
- hur trygga passagerarnas säkerhet,
- om faktorer och reaktioner som kan bidra till att en hot- eller våldssituation uppstår samt hur det personliga förhållningssättet kan förhindra eller mildra en sådan situation,
- hur olycksrapportering ska utformas och hur rapportering ska ske vid tillbud och händelser.

Den sökande ska *kunna*

- hur man kallar på hjälp,
- ge första hjälpen åt skadade.

Den sökande ska *kunna tillämpa*

- åtgärder vid brand,
- evakuering av personer i lastbilar och bussar.

Upptredande som bidrar till att företagets profil höjs

6 § Den sökande ska *känna till*

- hur kvaliteten på förarens tjänster är av betydelse för företagets anseende,
- förarens olika roller,
- vikten av fordonsunderhåll,
- kommersiella och ekonomiska konsekvenser av tvister.

Den sökande ska *kunna tillämpa*

- en god planering av arbetet

Godstransporter

Ekonomiska villkor för godstransporter på väg och organisationen av marknaden

7 § Den sökande ska *känna till*

- vägtransporter i förhållande till andra transportsätt,

- olika typer av vägtransportverksamhet,
- hur godstransportmarknaden är organiserad samt utvecklingen inom sektorn,
- olika specialiserade transporter.

Persontransporter

Ekonomiska villkor för persontransporter på väg och organisationen av marknaden

8 § Den sökande ska *känna till*

- persontransporter på väg i förhållande till olika transportsätt för persontransport,
- olika typer av vägtransportverksamhet för persontransport,
- gränspassage,
- hur persontransportmarknaden är organiserad samt utvecklingen inom marknaden.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 april 2008.

INGEMAR SKOGÖ

Patrick Magnusson